

Afstemning

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 84:

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til voldsofre.

Af Anne Baastrup (SF) m.fl.
(Fremsat 5/2 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra SF, som vi i dag skal behandle, og som er en delvis genfremsættelse af et tidligere forslag, beslutningsforslag nr. B 30 fra folketingssamlingen 2001-02, pålægger regeringen at tage en række initiativer til at etablere et forbedret tilbud til voldsofre.

Jeg vil godt starte med at fastslå, at jeg er helt enig med forslagsstillerne i, at der skal gøres en stor indsats for de personer, som på tragisk vis bliver ofre for voldsforbrydelser.

Det er vigtigt, at personer, der er blevet udsat for vold, voldtægt eller andre overgreb, får den nødvendige rådgivning og vejledning om, hvordan og hvor man kan søge om økonomisk erstatning, og at ofrene bliver tilbudt psykologhjælp m.v.

I den forbindelse er regeringen meget enig i, at hjælpen skal tilbydes så hurtigt som muligt efter overgrebet, og at ofret ikke skal vente unødigt længe på at få afgjort spørgsmålet om erstatning.

Endelig er det for regeringen vigtigt, at de fagfolk, der kommer i kontakt med ofrene, har en viden om de muligheder, der er for at kunne støtte og vejlede dem på den bedste måde.

Når det er sagt, må jeg så pointere, at regeringen er af den opfattelse, at der allerede i dag eksisterer et velfungerende system og tilbud om et

tværfagligt samarbejde såvel lokalt som regionalt.

Der er inden for de seneste år iværksat flere initiativer og projekter, således at der allerede i dag findes en række muligheder for at yde økonomisk hjælp og bistand til ofre for voldsforbrydelser, både inden for retssystemet, sundhedsområdet, det sociale område og beskæftigelsesområdet.

Efter offererstatningsloven har ofre et retskrav på erstatning fra staten for personskaade, der forvoldes ved en voldsforbrydelse begået i den danske stat. Desuden ydes der bl.a. erstatning for skade på tøj og andre personlige ejendele, som voldsofret havde på sig, da personskaaden blev forvoldt.

Ofret for en forbrydelse har naturligvis ret til erstatning fra gerningsmanden efter de almindelige regler, men i praksis kan gerningsmanden ofte ikke betale, eller det er ikke muligt at finde frem til gerningsmandens identitet. Offererstatningsloven sikrer på den baggrund, at ofre, der ikke får deres tab dækket fra anden side, i stedet kan få erstatning fra staten.

Kl. 18.15

Erstatningen fra staten omfatter bl.a. tabt arbejdsfortjeneste, svie og smerte, tort, varig men, varig nedsættelse af ofrets erhvervsevne og helbredsudgifter, herunder efter omstændighederne erstatning for ofrets udgifter til læge- og psykologhjælp.

Efter retsplejeloven skal retten ved alle voldsforbrydelser og seksualforbrydelser beskikke en bistandsadvokat til ofret, hvis ofret begærer det. Kun i helt bagatelagtige sager, hvor advokatbistand ikke tjener noget berettiget formål, kan retten afslå en begæring om advokatbeskikkelse.

Formålet med beskikkelse af en bistandsadvokat er at styrke ofrets stilling i sagen. Bistandsadvokatens opgave er både af juridisk og mere almen karakter. Ud over støtte til ofret under afhøring hos politiet og i retten samt bistand ved opgørelsen af et eventuelt erstatningskrav, vil det kunne komme på tale at give rådgivning om særlige hjælpemuligheder og om personlig støtte og vejledning.

Inden for sundhedsområdet er der ligeledes mulighed for rådgivning. En praktiserende læge kan tilbyde både mænd og kvinder personlige samtaleforløb om forhold i forbindelse med den enkeltes helbred eller om personlige problemer.

Siden den 1. juli 1995 har ofre for vold m.v. kunnet få tilskud fra den offentlige sygesikring

på 60 pct. af udgifterne til psykologbehandling efter henvisning fra den praktiserende læge.

Desuden findes der i dag i samtlige 54 politikredse et landsdækkende net af lokale og uafhængige offerrådgivninger, hvor der tilbydes ofre for forbrydelser støtte og vejledning af frivillige støttepersoner.

Offerrådgivning er et supplement til den rådgivning og støtte, der ydes af politiet, andre institutioner og professionelle. Offerrådgivningen tager navnlig sigte på den menneskelige kontakt og samtale med ofret, men omfatter også vejledning om de særlige støttemuligheder, der findes af f.eks. lægelig, psykologisk, social og juridisk karakter.

Der har været en så markant udvikling i antallet af henvendelser til offerrådgivningerne, at initiativet må siges at være blevet en succes. Fra starten i 1998 til maj 2000 blev der registreret ca. 1.000 henvendelser, i 2001 var antallet af henvendelser oppe på 7.275, og tallet er steget yderligere i 2002, men er endnu ikke endeligt opgjort.

For at få et klarere billede af rækkevidden og kvaliteten i tilbuddet er Justitsministeriet i gang med at gennemføre en såvel kvantitativ som en kvalitativ evaluering af offerrådgivningen, og den undersøgelse ventes færdig i oktober i år.

Det aktuelle forslag, hvor kriminalforsorgen skal tilbyde rådgivning og vejledning, indebærer, at voldsotret og gerningsmanden skal have støtte fra den samme institution. Det mener jeg ikke er hensigtsmæssigt. En sådan ordning, hvor ofret ved en personlig henvendelse til kriminalforsorgen kunne risikere at skulle vente side om side med gerningsmænd, der er blevet dømt for vold, voldtægt eller lign., vil givetvis kunne betyde, at en del volds ofre afholder sig fra overhovedet at søge om hjælp.

Hertil kommer, at vejen til den nødvendige hjælp efter forslaget synes ekstra lang og besværlig, idet ofrets første kontakt oftest er med politiet, som allerede i dag både rådgiver og vejleder om offerrådgivningens støtte m.v., hvorefter voldsotret så efter beslutningsforslaget skal kunne henvises til kriminalforsorgen. Oftest vil kriminalforsorgen stå i den situation, at de blot skal henvise til endnu en specialiseret hjælpeinstans, som f.eks. kommunen, psykologer, offerrådgivningerne, Erstatningsnævnet m.v.

Efter min opfattelse yder vi ofrene den bedste støtte ved at sikre, at de eksisterende tilbud er koordineret via et tværfagligt samarbejde og dermed udtryk for en helhedsorienteret indsats.

Dette er således også helt centralt i den handlingsplan om indsatsen over for vold mod kvinder og behandlingstilbuddet til voldelige mænd, som regeringen har fremlagt. Formålet med handlingsplanen er således dels at styrke de eksisterende aktiviteter, dels at gå nye veje for at forstærke støtten til volds ofre og bremse volden i hjemmet.

Regeringen igangsatte allerede i 2002 en række aktiviteter med det formål at bekæmpe vold, herunder støtte til ofrene. I den forbindelse kan det nævnes, at der er etableret en 24 timers telefonrådgivning, tilbudt overfaldsalarmer til voldstruede kvinder, udarbejdet oplysningspjecer på flere forskellige sprog og igangsat flere undersøgelser bl.a. med henblik på en særlig indsats i forhold til etniske kvinder og børn på kvindekrisecentrene.

Der er ligeledes igangsat flere initiativer rettet mod den voldelige mand. Jeg kan f.eks. nævne projektet »Dialog mod vold«, hvis formål er at oprette permanente behandlingstilbud til voldelige mænd. Der er i øjeblikket 20 mænd i behandling.

Af andre initiativer kan jeg nævne, at jeg har nedsat en arbejdsgruppe, der skal undersøge muligheder for at fjerne en voldelig mand fra hjemmet i en periode, den såkaldte Østrigsmodel. Arbejdsgruppens arbejde forventes færdigt til sommer.

Kl. 18.20

I relation til Erstatningsnævnets sagsbehandlingstider har forslagsstillerne foreslået, at der skal tilføres nævnet så mange midler, at der kan foreligge en foreløbig erstatningsfastsættelse inden 3 måneder.

Som nævnt tidligere er jeg enig i, at det er vigtigt for offeret, at spørgsmålet om erstatning træffes så hurtigt som muligt. Som det nærmere vil fremgå under behandlingen af B 103, det næste forslag, er regeringen dog af den opfattelse, at problemer med statslige myndigheders sagsbehandlingstid som udgangspunkt bør løses gennem ændrede arbejdsgange og effektiviseringer.

Derfor har Justitsministeriet og Erstatningsnævnet i fællesskab udarbejdet den handlingsplan for 2003, hvor målet er, at sagsbehandlingstiden ved udgangen af 2003 højst skal være 3-4 måneder.

I beslutningsforslaget foreslås der endvidere en ændring af værnetingsregler vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser, således at sager om afgørelser truffet af nævnet skal kunne an-

lægges ved sagsøgerens hjemting, i stedet for som tilfældet er i dag ved nævnets hjemting i København.

I den forbindelse kan jeg oplyse, at Retsplejerådet i forbindelse med sine overvejelser om en reform af den civile retspleje har foreslået, at retsplejelovens § 240, stk. 2 ændres, så alle retssager om prøvelse af afgørelser truffet af en central statslig myndighed fremover skal kunne anlægges ved sagsøgerens hjemting.

Retsplejerådets forslag indebærer, at også sager om afgørelser truffet af Erstatningsnævnet fremover skal kunne anlægges ved sagsøgerens hjemting.

Jeg er positiv over for at foretage en ændring, der generelt skal give borgerne mulighed for at søge centrale statslige myndigheder der, hvor borgerne bor. Spørgsmålet vil derfor også indgå i regeringens overvejelser om en reform af den civile retspleje.

Det er således regeringens opfattelse, at der allerede i dag i den gældende lovgivning er god mulighed for hjælp og støtte til volds ofre. Regeringen finder derfor ikke, at det fremsatte forslag, hvorefter kriminalforsorgen skal indsættes som endnu et led på den ene side mellem offeret og på den anden side mellem de personer og organisationer, som skal yde den nødvendige økonomiske, sociale og helbreds mæssige hjælp, vil medføre en styrkelse af offerets stilling.

Derimod er det vigtigt, at de eksisterende tilbud til volds ofre er et resultat af en helhedsorienteret indsats, hvilket f.eks. er helt centralt i regeringens fremsatte handlingsplan om indsatsen over for vold mod kvinder. Regeringen kan derfor ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag.

Karsten Nonbo (V):

Efter justitsministerens grundige gennemgang, som Venstre helt kan tilslutte sig, er der ikke så meget at sige, men jeg vil gerne sige, at SF's tanke omkring volds ofre som sædvanlig er ædelmodig, den kalder på ædelmodighed.

Venstres største problem med det her beslutningsforslag er, at der bliver lagt endnu en aktør ind i arbejdet, nemlig kriminalforsorgen. Ikke fordi vi har mistillid til kriminalforsorgen, men vi har et udmærket snit, mener vi i Venstre, ved at kriminalforsorgen tager sig af de dømte og får dem på ret kurs. Så må politiet, advokater, kommuner og andre hjælpe ofre, som de også gør i dag.

Jeg tror ikke, det er klogt, at vi får forbundne kar mellem forbryder og offer, medmindre forslagsstilleren vil være med til at tage erstatningen fra ofre og give den til gerningsmændene. Det tror jeg ikke, man vil. Eller omvendt.

Jeg vil ikke sige, at vi i dag har et optimalt fungerende system, men strukturen mener vi er god nok.

Derfor skal jeg ikke gentage debatten fra den 22. januar sidste år, hvor fru Eva Kjer Hansen var ordfører for Venstre. Jeg skal blot minde om, at i dag er det kommunerne, der har den professionelle indgangsvinkel til at hjælpe mennesker i nød. Det er kommunerne, som har kendskabet til borgerne i forvejen, og det er derfor dem, der bedst kan skønne og prioritere, hvordan der skal sættes ind.

Det er også kommunerne, der i forvejen revaliderer og dækker flytteomkostninger osv. Derfor tror jeg ikke, det vil være en god idé at få en spiller mere på banen. Det kan gå hen at virke modsat af de intentioner, som SF har.

Noget andet er, at der fortsat skal være plads til individuel vurdering, og nu skal himlens sociale port heller ikke åbne sig i alle volds sager. Her tænker jeg på den kontaktvold, hvor gerningsmanden sådan set ender med at blive den forurettede. Der skal være mulighed for at bedømme hver for sig.

Det er helt centralt, at vi stiller krav til bistandsadvokaten, og han skal være tovholder i forhold til sin klient, altså offeret. Han skal huske at rådgive om sagens videre gang, hvad offeret har af muligheder for hjælp, og hvad offeret har krav på af hjælp. Det bliver også centralt, at kommunerne bliver gearret til at behandle sagerne hurtigst muligt og mest effektivt.

Vi er ikke et sekund i tvivl om, at SF vil det bedste for volds ofre, og det vil vi også i Venstre, men det her mener vi ikke er midlet, og derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Da Det Konservative Folkepartis ordfører, hr. Helge Adam Møller, ikke kan være til stede, skal jeg sige på hans vegne, at Det Konservative Folkeparti heller ikke kan støtte forslaget.

Kl. 18.25

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Jeg bliver nødt til lige at spørge, hvor i beslutningsforslaget hr. Karsten Nonbo kan læse, at SF overhovedet overvejer at give volds offerer erstatning til de kriminelle.

Jeg ved godt, at hr. Karsten Nonbo synes, at verden i dag det er den mest vidunderlige, og den måde, det hele er struktureret på, er rigtig, rigtig god, men hvorfor drager hr. Karsten Nonbo en fiktiv slutning ud af et beslutningsforslag, hvor der overhovedet ikke står noget som helst om, at de kriminelle skal have erstatningen?

Det kan godt være, at hr. Karsten Nonbo synes, at han mangler begrundelser for at afvise det her beslutningsforslag, men så synes jeg altså, at begrundelserne skal fremgå af beslutningsforslaget og ikke være sådan noget gedigent – må man godt sige sludder? – som hr. Karsten Nonbo angreb mig for.

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Jeg prøver at udtrykke mig lidt mere klart.

Det, jeg mener, er, at de ressourcer, som kriminalforsorgen bruger på at arbejde for gerningsmanden, kunne jo ende med at gå ud over de ressourcer, man skal bruge på voldsofrene, med hensyn til tid og bekymring og arbejde osv. Da man ikke kan være to steder på én gang, kunne man jo risikere, at der blev lagt mere arbejde ét sted på bekostning af det andet sted.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Tak. Så går vi tilbage til ordførerrækken. Hr. Morten Bødskov.

Morten Bødskov (S):

Personer, der har været udsat for vold, lever – som vi alle ved – ikke alene med et fysisk men, langt de fleste lever faktisk også med en ret stor angst for eventuelt at blive overfaldet igen eller er bange for at befinde sig på bestemte steder.

I Socialdemokratiet er vi på ofrenes side. Derfor var det også den tidligere SR-regering, der hævdede erstatningerne til volds ofre. Det var også den tidligere socialdemokratiske justitsminister hr. Frank Jensen, der tog initiativ til, at der skulle være tilbud om offerrådgivning i landets politikredse, som også justitsministeren var inde på her før. Det gode med offerrådgivningen er, at den er kommet godt fra start.

I Socialdemokratiet deler vi til fulde intentionerne i beslutningsforslaget, men vi har en række tekniske betænkeligheder. Den del af forslaget, der handler om lavere sagsbehandlingstid i Erstatningsnævnet, kan vi støtte varmt. Det fremgår i øvrigt også af Socialdemokratiets eget beslutningsforslag, som skal behandles her efterfølgende.

Ligeledes er vi enige i det tåbelige i, at borge-re i dag skal rejse til hovedstaden for at anlægge sag mod en offentlig myndighed, eksempelvis Erstatningsnævnet. Det skal ændres, og vi ser frem til, at regeringen tilslutter sig dette med henvisning til Retsplejerådets anbefalinger.

I beslutningsforslaget spiller tilbud om psykologhjælp en meget central rolle, og det er indlysende, at et offer kan have brug for professionel psykologhjælp for at komme igennem den krise, et voldeligt overfald altid udløser. Vores betænkeligheder er dog, at vi i efterhånden ganske mange tilfælde har diskuteret tilbud om psykologhjælp, senest i forbindelse med diskussionen om en handlingsplan mod seksuelt misbrug af børn. Det er Socialdemokratiets opfattelse, at vi efterhånden trænger gevaldigt til en gennemgribende diskussion og en beskrivelse af de mange forskellige indgange til at få psykologhjælp, som er integreret i vores lovgivning. Det er vores bekymring, at hver gang vi opstiller populært sagt en ny stol, så falder folk ned imellem de mange stole. Vi skal have ryddet op i det her frem for igen at opfinde en ny model.

Vi er derfor også som udgangspunkt lidt betænkelige ved brugen af »Kriminalforsorgen i Frihed« til dette formål, og vi tvivler på, om det rent faktisk i det her tilfælde er hensigtsmæssigt.

Der er ingen tvivl om, at kriminalforsorgen kan spille en rolle, det kunne eksempelvis være i forbindelse med et forsonende møde mellem offer og forbryder, men ellers er det vel næppe her, vi skal finde den psykologiske ekspertise, som et voldsoffer har brug for. Det er vores opfattelse, at denne hjælp skal organiseres og findes inden for rammerne af den almindelige sociallovgivning. Hvis der er problemer her, så er der fra Socialdemokratiet også en tilkendegivelse af, at så er vi klar til at ændre på det.

Vi støtter som sagt intentionerne i beslutningsforslaget, vi er enige i dele af det, mens vi har betænkeligheder ved andre. Men ingen skal være i tvivl om, at vi i Socialdemokratiet ønsker at gøre vilkårene bedre for ofre. Teknikken må vi så klare i udvalget, og vi ser fra Socialdemokratiets side frem til en konstruktiv udvalgsbehandling af forslaget.

Kl. 18.30

Søren Krarup (DF):

Tillad mig i al uelskværdighed at mene, at dette beslutningsforslag minder en smule om et paradedeforslag.

Det spiller ikke så lidt på begrebet voldsoffer, hvilket jo altid af gode grunde påkalder medlidenhed og medfølelse; og med rette selvsagt, men dermed er alt jo ikke sagt. F.eks. kunne man også i forbindelse med begrebet voldsoffer lægge vægt på at begrænse volden i samfundet ved hjælp af strengere straffe for vold.

En sådan stramning fandt som bekendt sted med lov nr. 380 af den 6. juni 2002. Den var i allerhøjeste grad påkrævet, fordi alt for mange voldsmand hidtil havde fået lov til at slippe alt for billigt.

Men der var, så vidt jeg husker, ikke enstemmig opbakning til den nødvendige skærpelse af straffen for vold. Der var, så vidt jeg husker, adskillige af partierne her i salen, som stemte imod, sågar også det parti, der nu er besjælet af så stor omsorg for voldsopførelse. Jeg skal ikke nægte, at en sådan stemmeafgivning giver et beslutningsforslag som dette en karakter, der reducerer dets seriositet.

Hvis det virkelig er forsøget på at afhjælpe volden, der er tale om, må man selvsagt også tage forholdsregler imod dem, der begår volden. Det er smukt at hjælpe ofrene, men der er ikke voldsopførelse, hvis der ikke er voldsmand. Det er og bliver disse, som lovgivningen må tage sigte på at stække.

Det betyder naturligvis ikke, at ofrene derfor skal tilsidesættes. De ulykkelige, der bliver ramt og kvæstet af voldsmandene, har krav på al mulig hjælp og støtte, men jeg må tilstå, at i den form for støtte, som dette beslutningsforslag vil have vedtaget, er der en tone, som skurrer i mine øren.

Det forekommer mig, at behandlersamfundets skikkelse er for tydelig. Den højst professionelle hjælp, som forslagsstillerne ønsker, reducerer ofrene på en måde, som vi i hvert tilfælde ikke bryder os om.

Det er jo blevet på mode at tænke i begrebet offer. Idet man udnævner andre til at være ofre, udnævner man nemlig sig selv til at være deres hjælpere eller behandlere, og således er der alt for ofte magt med i spillet. Man bliver magtfuld ved at kunne hjælpe. Man får magt, når man sætter sig på behandlerens høje hest over for ofrene.

Denne magtbevidste tone er tydelig i bemærkningerne til forslaget, hvor offerets såkaldte psykiske problemer trækkes frem igen og igen. Den kommer også frem i punkt 1 i forslaget, hvor der kræves, som det hedder »den nødvendige psykologhjælp straks«.

Men skal det stakkels offer dog ikke først ønske sig psykologhjælpen? Er det i det hele taget ikke rimeligt at lade den fornødne hjælp afhænge af offerets egen afgørelse? Eller skal offeret i sin egenskab af offer reduceres til kun at være en behandlingsgenstand?

Vi er ikke i tvivl om, at forslagsstillerne vil afvise vore betænkeligheder med en henvisning til, at også voldsmandene er en slags ofre, der skal behandles. Men en sådan argumentation eller tankegang understreger jo kun det perspektiv, som hele beslutningsforslaget har.

Vi siger nej til dets udgangspunkt og forudsætninger, idet vi dog ikke derved vil afvise, at der kan være rimelige ting i forslaget, bl.a. ønsket om, at sager ved Erstatningsnævnet skal kunne afgøres andre steder end i København. Ikke blot er der grund til at sørge for en kortere behandlingstid, der er også grund til at ønske sagerne afgjort ude i landet, nærmere ved ofrenes hjemsted. På sådanne punkter vil vi opfordre justitsministeren til at læse forslaget opmærksomt.

Men forslagets umiskendelige tone af behandlersamfund og professionalisering af menneskelige og psykiske forhold samt forslagsstillerens afvisning af skærpede straffe til voldsmand betyder, at vi ikke ønsker at støtte dette beslutningsforslag, men ønsker den bedst mulige hjælp til voldsopførelse gennemført under andre signaler.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg undskylder, det var en lille smule overraskende for mig, at jeg var i ordførerrækken på nuværende tidspunkt. Man kunne godt have forestillet sig, at der hos nogle partier var en større interesse for denne sag. Det er der åbenbart ikke.

Kl. 18.35

Men det er der naturligvis hos Enhedslisten. Jeg skal på Enhedslistens ordførers vegne, som desværre er forhindret i at være til stede, sige, at der jo er et stort behov for at hjælpe voldsopførelse bedre, end det er tilfældet i dag. Det har både forslagsstillerne, SF og Enhedslisten påpeget mange gange i adskillige år og fremsat forslag om, som desværre endnu ikke har vundet flertal.

Retsudvalget fik mange spændende ideer under besøget i Canada sidste år. Ideen om at lade kriminalforsorgen tage sig af ofre, er en af de ideer, som vi bør arbejde videre med. Jeg kan så forstå, at ministeren ikke er særlig lun på den

idé. Det har muligvis at gøre med, at ministeren ikke rigtig er indstillet på at finde penge til at løse den her opgave, og derfor er ministeren måske heller ikke tilhænger af, at det bliver organer inden for ministerens område, som skal tage sig af det, for så skal ministeren jo bidrage til finansieringen. Man kunne i hvert fald rejse som et spørgsmål, om det kunne være motivet bag ministerens argumentation.

Under alle omstændigheder vil det kræve ressourcer at løse opgaven, og hvis man mener, at det ikke skal være kriminalforsorgen, så må man jo efter vores opfattelse komme med en bedre idé. Den rapport, der for nylig kom om kriminalforsorgen, viste, at der nemlig manglede adskillige medarbejdere, hvis man skulle leve op til de arbejdsopgaver, der allerede er fastsat i dag for den del af kriminalforsorgen, som ikke vedrører fængslerne.

Hvis regeringen og Dansk Folkeparti virkelig mener det, når de jævnlig taler om hensyn til ofrene, så må de altså også være med til at sætte penge af på finansloven til virkelig at hjælpe ofrene med at komme videre i deres liv. Der vil jeg så sige, at det jo ikke er noget, der vælter en finanslov. Og når man har 10 mia. kr. at uddele i nytteløse såkaldte skattelettelser, så burde det også være muligt at finde disse ganske beskedne midler, som skal til for at hjælpe ofrene for vold.

Derfor støtter Enhedslisten SF's forslag, ligesom vi vil støtte enhver alternativ model, som kan bringe os i samme retning. Men det, vi ikke støtter, er den passivitet, som det borgerlige flertal i Folketinget udviser i denne sag.

Martin Lidegaard (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører ikke kan være til stede i dag, skal jeg hermed på hendes vegne fremføre følgende, nemlig at Det Radikale Venstre er sympatisk indstillet over for intentionerne i dette lovforslag. Det er jo et forslag, som ligesom et lignende forslag sidste år vil udvide tilbuddet til volds ofre. Det omfatter en bred vifte af muligheder for tilbud, der skal gøres tilgængelige for alle, der har været udsat for vold. Det er sympatiske tilbud, og de bliver også generelt modtaget positivt, men vi er nok stadig af den overbevisning, at det vil være sundt at vente på et samlet notat fra Justitsministeriet, som sammenligner retsstillingen i de øvrige nordiske lande, ligesom forslaget jo tillægger kriminalforsorgen en vigtig funktion. Derfor mener vi også, at det bør undersøges nærmere i den videre behandling.

Så hvis man skal sige det kort, er Det Radikale Venstre grundlæggende enig i målet, men mere skeptisk over for midlerne i forslaget, og vi vil derfor afvente den videre behandling.

Jann Sjørnsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti har stor sympati for de elementer, der indgår i SF's beslutningsforslag. SF peger på en række helt relevante områder, hvor der er brug for forbedring af tilbud til volds ofre. Og man må også sige, at der ikke bare er brug for forbedring; der er også brug for helt nødvendige forbedringer, som situationen er i dag. Det gælder ikke mindst det at sikre volds ofre den helt nødvendige psykologhjælp.

Tidligere i debatten var der en ordfører, der undrede sig over ordet »straks« i den forbindelse, og det synes jeg da sådan set også er o.k. Det er jo ikke sådan, at lige så snart der er et volds offer, så skal psykologen dukke op med det samme. Men det er blot for at give indtryk af, at det er vigtigt, at volds ofre får den mulighed for at få hjælp hos psykolog også for at kunne komme videre i denne her sammenhæng først og fremmest psykisk. Det er jo nok så væsentligt, for at man kan starte på en frisk igen og kan få tilrettelagt en tilværelse.

Kl. 18.40

Dermed er jeg ovre i de punkter i SF's beslutningsforslag, som vedrører det mere fysiske materiale, altså det økonomiske, hvor vi er helt enige i, at der selvfølgelig også er brug for et forstærket tilbud på disse områder, sådan at volds ofre kan få hjælp til at få tilrettelagt en ny tilværelse på de måske helt fundamentalt ændrede præmisser, som er indtrådt som følge af vold.

De to ting hænger i virkeligheden sammen, og med den tidsangivelse »straks«, der er i beslutningsforslaget, som jeg fuldt ud kan forstå, man lige umiddelbart kan studse over, så siger det jo faktisk også noget om den sammenhæng, der er mellem de to størrelser, at det ene først og fremmest skal på plads, og at det andet selvfølgelig også er vigtigt, for at man kan komme videre med sit liv.

I sin besvarelse af beslutningsforslaget stillede ministeren sig kritisk over for, at Den Fri Kriminalforsorg skulle kunne give den konkrete rådgivning og vejledning, som SF lægger op til i beslutningsforslaget, og også at den skulle kunne anvise og finansiere psykologhjælp.

På det punkt vil jeg sige, at det må komme an på en prøve i forbindelse med udvalgsarbejdet,

hvorvidt det er den rette løsning. Vi er i hvert fald åbne over for at få afdækket de muligheder, der måtte være inden for Den Fri Kriminalforsorg for at give de her tilbud, men igen kan man sige, at det afgørende er, at der bliver tilvejebragt et tilbud. Om det så skal være fra Den Fri Kriminalforsorg eller andre kan selvfølgelig diskuteres, men vi synes, der er brug for at overveje nye muligheder på det her område. Derfor synes vi sådan set, at det er udmærket, at SF's beslutningsforslag giver anledning til, at vi så får undersøgt det nærmere i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Elementerne i beslutningsforslaget, der vedrører Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser, er vi også positive over for. Det gælder selvfølgelig både spørgsmål om at få nedbragt sagsbehandlingstiden og også de ændringer i værnetingsreglerne, som SF foreslår.

Der er mange elementer samlet set i SF's beslutningsforslag. Det vil jeg ikke rejse kritik mod herfra, men det er vanskeligt lige umiddelbart at sige, at vi så lige tager SF's forslag, som det er her i dag. Men lad os bruge det som springbræt til at få belyst spørgsmålene yderligere under udvalgsarbejdet og så se, hvad der kan bære, når vi får besvaret en lang række spørgsmål fra ministerens side. Men jeg vil godt understrege, at vi deler de intentioner, der ligger bag det beslutningsforslag, som SF altså i dag har fremsat.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Anne Baastrup.

Anne Baastrup (SF):

Jeg takker for de forskellige sådan relativt pæne ord, der har været om forslaget. Jeg deler faktisk ikke den opfattelse, som justitsministeren og hr. Karsten Nonbo har af, at det går godt.

For det første ved vi jo, at man ikke kan få bistand til psykologhjælp, før sagen er taget op i Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser, og at man sådan har accepteret, at der her for det første er en sag, der er omfattet af Nævnets kompetence, og at det for det andet er en sag, hvor det er nødvendigt med psykologhjælp. Det er først på det tidspunkt, man kan få udbetalt pengene.

Det, vi jo også ved, er, at det jo ofte er unge mennesker, der ofte udsættes for vold, og unge mennesker er karakteristiske ved, at de meget ofte ikke har ret mange penge. Det betyder så, at de skal omkring den almindelige sygesikring,

og der ved vi også, at den konstruktion, der er lavet i amterne med hensyn til psykologhjælp, er, at hvis man bliver slået ned først på året, så er der penge til støtte i amterne, men sidst på året er der ikke nogen penge tilbage.

Det betyder rent faktisk, at der godt kan gå en rum tid. Det er for nogen, der bliver udsat for den der fuldstændig uforståelige og overraskende vold, simpelt hen den periode, hvor de så i virkeligheden udvikler sig i en dårligere retning i stedet for i den gode retning som følge af at kunne få snakket tingene igennem og få den umiddelbare krisehjælp. Det synes vi ikke at man tager tilstrækkelig alvorligt her i Folketinget.

Den anden argumentation for at afvise det her forslag er, at sundhedsmyndighederne hjælper, bistandsadvokaten hjælper, kommunerne hjælper, og jeg skal komme efter dig. Der er simpelt hen bare så mange mennesker, der så søde at hjælpe. Problemet er bare det, at man har fået vendt op og ned på sin egen tilværelse, og man står i en situation, hvor man virkelig oplever, at man er totalt uskyldig, man var bare på det forkerte sted på det forkerte tidspunkt.

Kl. 18.45

Så går man til kommunen, og så siger kommunen: Vi har altså virkelig lavet vores revalideringsregler om nu. Der er ikke nogen mulighed for at få revalidering. Der er ikke nogen mulighed for at blive omskoleet, for du kan bare tage dig lidt sammen osv. Kommunerne er presset økonomisk, og man har ikke nogen, der går ind og siger: Nu skal du bare lige høre, reglerne er sådan her.

Så siger ministeren, at sundhedsmyndighederne og praktiserende læger også har en forpligtelse til at vejlede. Problemet er bare, at det ikke sker. Nu har vi fået indrettet centrene for voldtægtsofre, og det er mit indtryk, at de fungerer godt. De har fået opbygget en ekspertise og fået en viden om, hvordan man skal foretage en konkret rådgivning, således at den pågældende kvinde kommer videre og ud af den her forfærdelige situation.

Men de andre, de unge mænd, der er foran det forkerte værtshus, er der ikke nogen til at samle op. Vi har ikke udviklet denne her ekspertise. Det, vi jo så ved, er, at når man står i en situation, hvor man ikke kan komme i gang med sit studium igen, eller man har mistet sin læreplads, og hvor alting er meget forvirrende for én, så er der bare ikke nogen, der påtager sig arbejdsopgaven at være tovholder, at være den

ekspert, der ved, hvad det i virkeligheden er for en kommune, der er ansvarlig for, at man kan få en omskoling eller en revalidering eller noget andet, at man kan flytte derfra, fordi man simpelt hen er bange for at gå rundt på gaden, fordi ens voldsmand måske ser en igen.

Og hvad ved voldsopret også? At den voldsmand, der får dommen, koster 1.600 kr. om dagen i det lukkede fængsel og 1.100 kr. i det åbne fængsel. Det, man som voldsoffer oplever, er, at samfundet har penge nok til at betale for den kriminelle, men mig, som får ødelagt mit liv eller i hvert fald i perioder har meget, meget svært ved at komme videre med mit liv, jeg bliver bare henvist til det almindelige sociale sikkerhedsnet. Og de mennesker, der har været udsat for at være afhængige af det almindelige sociale sikkerhedsnet, ved, at det net er meget stormasket.

Derfor synes jeg altså, at vi bliver nødt til at tage os af den her gruppe af mennesker, der pludseligt, uforudsigeligt, uden egen skyld bliver udsat for en fuldstændig omlægning af deres tilværelse. Og jeg er altså ked af den her kontante afvisning både af forslaget her og også, da jeg sidst foreslog det, hvor det så var i forbindelse med et forslag omkring Landsforeningen Hjælp Voldsofre. Det blev afvist, fordi det var en privat forening. Nu prøver jeg så noget andet.

I Canada har det rent faktisk vist sig, at det kan fungere. For hvad er det, der er karakteristisk for Den Fri Kriminalforsorgs ansatte? At de er hamrende gode til at finde ud af, hvad det er for en kommune, der er ansvarlig, hvordan man får sat gang i en revalidering, hvordan man får givet offeret den der fornødne omskoling, således at vedkommende kan komme videre, hvordan man får en ny bolig, for offeret kan ikke fungere i sin den gamle bolig, fordi vedkommende skal ud af det gamle miljø. De kan håndtere samarbejdet med flere forskellige typer myndigheder. Og de ved præcis, hvordan man ordner det.

Det er simpelt hen reel, god udnyttelse af nogle folk. Og den argumentation fra ministerens side og også fra andre sider om, at det godt kan ordnes, at man ikke står i en situation, hvor man kan risikere at være i samme lokale som voldsmanden. De sagsbehandlere, der er i Den Fri Kriminalforsorg, har fuldstændig styr på deres kalender, og de kan godt indgå en aftale, hvor man kan være alene i venterummet, eller hvor man simpelt hen kommer til med det samme.

Så jeg synes altså, at argumentationen mod det her beslutningsforslag meget bærer præg af, at der ikke er tilstrækkelig viden hos de retspolitiske ordførere om, hvor store hullerne i det sociale sikkerhedsnet er, og hvor dårlige de forskellige myndigheder er til rent faktisk at orientere om andre myndigheders lovgivning, til at orientere om, hvilke hjælpemuligheder der er.

Så jeg prøver igen. Så vælger jeg bare nogle andre modeller. Men jeg synes altså, det er vigtigt, at vi får sat voldsopret på dagsordenen. Ellers bliver det hele tiden som Dansk Folkeparti synes, at de i virkeligheden slet ikke er ofre. Det er så Dansk Folkepartis opfattelse, at man ikke skal hjælpe, for så får man en position som en, der skal nedvurdere andre mennesker.

Men vi har mennesker, der bliver udsat for en grov, uventet oplevelse, der kan ændre deres liv fundamentalt. Samfundet prioriterer i højere grad at sætte den, der har gjort det, i fængsel. Ja, men hvorfor er der så ikke en samlet indsats for den unge mand, der var det forkerte sted på det forkerte tidspunkt? Vi har lavet det, når det drejer sig om voldtægtscentre. Hvorfor kan vi så ikke lave det, når det drejer sig om den her gruppe? Jeg synes altså ikke, at argumentationen mod forslaget er god nok. Men så må jeg bare prøve på en anden måde, således at jeg måske kan få niveauet for debatten hævet lidt.

Men tak for debatten.

Kl. 18.50

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg kan ikke uden videre lade fru Anne Baastrup bemærkning om, at vi er modstandere af at hjælpe ofre, passere.

Jeg vil godt, inden jeg lige kommer ind på det, spørge fru Anne Baastrup, om hun ikke er enig med mig i den temmelig fundamentale logiske slutning, at hvis der ikke var voldsmand, så var der ikke voldsopret, og om hun ikke så vil være enig med mig i, at det måske er temmelig afgørende, når man taler om voldsopret, at man giver straffe, som gør, at antallet af voldsmand reduceres. Jeg ved ikke, om fru Anne Baastrup er i stand til at opfatte det, når jeg siger det her.

Jeg vil sige, at med hensyn til ofre er der naturligvis i høj grad tale om noget reelt, men samtidig er der også tale om, og afgørende skal det understreges, at også ofre er ansvarlige mennesker, og det vil sige, at den behandling af ofre, der består i, at man betragter dem som behandlingsgenstande, der overhovedet ikke skal svare

ja eller nej til det, der tilbydes, tager vi afstand fra.

Modsætningen går på, at der er tale om svar også hos et offer, sådan at det ikke kun skal være en behandlingsgenstand.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jeg synes næsten, at fru Anne Baastrup bekræfter Socialdemokratiets betænkeligheder ved i hvert fald dele af det her forslag. Fru Anne Baastrup giver os jo nærmest ret i, at der er masser af huller i systemet allerede i dag, når det handler om hjælp til ofrene. Det, jeg sagde i min ordførertale, var, at vi frygter, at vi her er i gang med at opstille en ny stol, som nogle vil sætte sig ved siden af.

Kunne et første skridt i retningen her ikke være, at vi prøvede at få et overblik over f.eks. det her område, der handler om psykologhjælp, over, hvor mange steder rundtomkring i systemet og i vores lovgivning vi har indgang til psykologhjælp, inden vi så går videre i retning af det i øvrigt meget fine formål i SF's beslutningsforslag?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg skal ikke kommentere hr. Søren Krarup. Jeg synes, at hr. Søren Krarups kritik af forslaget taler for sig selv.

Men jeg er fuldstændig enig med hr. Morten Bødskov. Jeg tror virkelig, at Retsudvalgets medlemmer som sådan bliver nødt til at få et overblik over, hvad det i virkeligheden er for nogle problemer, unge mænd bliver udsat for, når de løber ind i den forkerte knytneve det forkerte sted.

Så jeg kvitterer for hr. Morten Bødskovs tilsagn, og så arbejder vi videre med det i Retsudvalget.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg vil blot gøre den bemærkning, at jeg vil takke fru Anne Baastrup for, at vores kritik taler for sig selv. Det mener jeg også den gør, og jeg takker for indrømmelsen.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Hr. Søren Krarups kritik af SF's beslutningsforslag bærer meget præg af, at hr. Søren Krarup ingen viden har om, hvordan de sociale forhold

er for almindelige mennesker, og det synes jeg er o.k. Men jeg synes blot ikke, at hr. Søren Krarup har forstået, at det var det, der var min reaktion.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Fru Anne Baastrups beslutningsforslag bærer vidnesbyrd om en menneskeforagt, som det jo ikke kommer bag på mig at man i et socialistisk parti nærer. Må jeg sige, hvis jeg skal begynde at være personlig, at jeg i 38 år har levet blandt almindelige mennesker og kender en smule til den virkelighed, de lever i, og jeg vil derfor under ingen omstændigheder nogen sinde gå med til blot at reducere dem til at være genstande for den behandling, som de professionelle skal give dem.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Det her beslutningsforslag handler om, at jeg betragter voldsofre som mennesker. Hvis voldsofre som mennesker løber ind i nogle problemer, så vil jeg godt være med til at opstille et sikkerhedsnetværk, som ikke har meget store huller i nettet.

Det er ikke ensbetydende med, at man er forpligtet som voldsoffer og som menneske til at søge den hjælp, hvis man ikke har brug for den, men jeg synes, at et velfærdssamfund også skal tage fat på dem, der har brug for hjælp, og der oplever jeg ikke, at det danske velfærdssamfund overhovedet har blik for den her gruppe.

Kl. 18.55

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Hr. Søren Krarup for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Den skal også blive meget kort. Jeg vil kun sige, at hjælp kan altså anskues på flere måder, og der er en form for hjælp, der er en anden form for menneskeforagt, og det er desværre den, jeg sporer i dette beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Hr. Søren Krarup skulle prøve at læse beslutningsforslaget og så sætte sig lidt ind i virkeligheden, før han begynder at nedvurdere det her forslag og nedvurdere de intentioner, vi har med forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Den fg. formand (Lissa Mathiasen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 103:

Forslag til folketingsbeslutning om nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser.

Af Morten Bødskov (S) m.fl.
(Fremsat 28/2 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra Socialdemokraterne går ud på at pålægge regeringen at tage initiativer, som sikrer, at sagsbehandlingstiden i erstatningsnævnet pr. 1. januar 2004 er nedbragt til under 2 måneder.

Jeg vil gerne starte med at takke forslagsstillerne for denne her mulighed, vi har her i dag i Folketingssalen for at drøfte erstatningsnævnets virksomhed, og jeg tror, vi alle kan være enige om, at det ikke er acceptabelt, når der før i tiden er gået op til 7 måneder, fra en ansøgning om erstatning blev afleveret i nævnet, og til nævnet begyndte at behandle sagen. Derfor vil jeg også gerne slå fast med det samme, at regeringen er helt enig i forslagsstillernes udgangspunkt, nemlig at sagsbehandlingstiden i erstatningsnævnet skal nedbringes.

I begrundelsen for beslutningsforslaget nævner forslagsstillerne, at der ikke er overensstemmelse mellem det, regeringen siger, nemlig at sagsbehandlingstiderne skal ned, og det regeringen gør. Uoverensstemmelsen opstår efter forslagsstillernes opfattelse, fordi regeringen gennemfører en mindre reduktion af bevillingerne til erstatningsnævnet, og forslagsstillerne ønsker

derfor, at »...hjælpe regeringen til harmoni mellem retorik og politik.«

Selv om jeg selvfølgelig takker mange gange for den venlige omtanke for regeringens ve og vel, er jeg nu alligevel nødt til at melde hus forbi. Sagen er nemlig den, at der er fuld overensstemmelse mellem vores ord og vores handlinger. Realiteten er, at nævnets nuværende sagspukkel blev opbygget for nogle år siden, faktisk mens forslagsstillerne havde regeringsmagten.

Liggetiden, dvs. den tid, der går, fra en sag modtages i nævnets sekretariat, til sagsbehandling påbegyndes, steg nemlig fra ca. 2 måneder ved udgangen af 1995 til 6 måneder ved udgangen af 2001. I samme periode steg bevillingerne, men det gav sig altså ikke udslag i lavere sagsbehandlingstid. Sådan var situationen ved regeringsskiftet.

Den stigende sagsbehandlingstid fortsatte frem til forsommeren 2002, hvor der gik hele 7 måneder, fra nævnet modtog en sag, til man gik i gang med at behandle den. Det er naturligvis alt, alt for lang tid og helt uacceptabelt for voldsopfrene. Derfor har nævnet også iværksat en række målrettede initiativer, der har reduceret liggetiden, således at den nu udgør ca. 5 måneder. Det er første gang i perioden fra 1995, at der har været et sådant fald. Før var det sådan, at sagerne år efter år lå i længere og længere tid, før de blev behandlet, men det mønster er altså brudt nu. Der ligger færre sager og venter på at blive behandlet nu, end der gjorde, da regeringen kom til, og jeg kan derfor med sindsro sige, at der er fuld overensstemmelse mellem det, regeringen siger, og det, regeringen gør.

Jeg er som nævnt glad for den opbakning til erstatningsnævnets arbejde, som forslaget er udtryk for, og jeg har ikke noget ønske om at pege fingre ad det. Men jeg synes egentlig, det ville klæde forslagsstillerne at kvittere for den indsats, der er blevet gjort for at høvle ned på bunken af gamle sager, i stedet for at fremstille det som et problem, der er opstået på grund af regeringens besparelser, for det stiller tingene helt på hovedet. Tallene taler for sig selv.

Når det så er sagt, vil jeg også sige, at jeg er enig med forslagsstillerne i, at der skal ske en yderligere reduktion af nævnets sagsbehandlingstid. Det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, selv om det er en fremgang, at der stadig går nu 5 måneder, fra en sag modtages i nævnet, og til sagsbehandlingen påbegyndes.

Der, hvor vandene skiller, er, når det kommer til valget af det middel, der skal bruges til at nå